

Elenchus Caputum.

scindunt & capiunt ligna, aut in alieno prato oves suas, aliave pecora pascunt. Cap. XXVIII. De venatione & piscatione, an possit iuste prohiberi à Principe, aliisque dominis temporalibus inferioribus, & an capta per venationem vetitam ac prohibitam sint in foro exteriori, vel conscientia restituenda ante

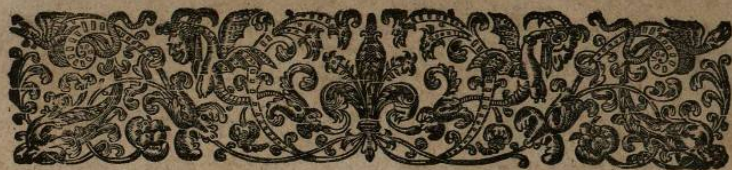
condemnationem. Cap. XIX. An liceat iudici ius dicere secundum allegata & probata contra veritatem, quam priuata scientia nouit, necne;

Cap. XX. An iuste quis ob alterius culpam puniatur.

LAYS DEO.

D. IOAN

I

D. IOANNIS
GVTIERREZ, IVRISCONSULTI
HISPANI PRÆCLARISSIMI, CANONICI
DOCTORALIS ALMÆ ECCLESIAE
CIVITATENSIS,

Canonicarum Quæstionum vtriusque Fori tam Exterioris
quam Interioris anima,

LIBER PRIMVS.

SVMMARIA.

- 1 Concilium Constantiense circa excommunicatos vitandos vel non referitur, nec non & Basiliense.
- 2 Acta in Constantiensi & Basiliensi Concilio circa damnationem quorundam articulorum Hæreticorum, & causas beneficiorum ac censuras, approbata fuerunt auctoritate Apostolica, & quomodo hoc intelligatur, num. 15.
- 3 Sententia declarationis non requiritur, nec est necessaria, ubi aliquid ita notorium est, quod nullam excusationem habet, nec possit aliqua tergiversatione celari; contra: eam, num. 16.
- 4 Sententia declaratoria requiritur regulariter ubicunque poena aliqua pro crimine etiam ipso iure infligitur.
- 5 Publice excommunicatus, publice est vitandus, etiam ante denunciationem iure communi auctore.
- 6 Notorie excommunicatus, ita quod ipsius factum nulla tergiversatione celari possit, vitandus est ante denunciationem secundum litteram Concilii Basiliensis, & citantur auctores huius sententia.
- 7 Sed contrarium late probatur rationibus & auctoribus hic adductis, & in num. seq.
- 8 Hæreticum ante condemnationem non tenetur vitare, etsi sciamus illum esse hæreticum.
- 9 Excommunicatio hæresi coheret, sicut lepra leproso, & homini umbra.
- 10 Incarcerari propter hæresin prius, quam pro talibus declarantur, deuitari solet, nec diuina officia nec sacrificia permittuntur audire, nec aliis Sacramentis Ecclesia vti, nec traduntur Ecclesiastica sepultura donec causa peragatur.
- 11 Statutum in synodo Constantiensi de excommunicatis non vitandis ante denunciationem, præterquam in notorio Clerici percussore, saluberrimum institutum fuit ad felandus timoratas conscientias adinendisque scrupulos.
- 12 Ratio differentia assignatur inter notorium Clerici percussorem, cui vitandus ante denunciationem & alios notorios excommunicatos non vitandos.
- 13 Hæreticus notorius cur non sit vitandus ante condemnationem.
- 14 Verum esse resoluitur in Concilio Constantiensi sub

- Martino V. celebrato editam fuisse prædictam saluberrimam constitutionem iuxta litteram & sensum, nam. 1. velatum, & quamvis inter acta eiusdem Concilii ipsa non exisset, est tamen hoc receptissimum apud crebriores & grauiores auctores, & in hoc numero resolutio præcedentium ponitur.
- 17 Manifestatio auctoritatis requiritur, etiam si facti euidencia sit, ut, quod auctoritas publica inchoauit lege, auctoritas publica perficiat iudice.
 - 18 Vasalli liberati sunt a debito fidelitatis Domini, & totius obsequij propter hæresin manifestam Domini sui.
 - 19 Custodens depositum sibi ab hæretico commissum, non debet illud reddere hæretico manifesto id petenti.
 - 20 Praesens alicuius oppidi aut areis munia, qui sub fidelitate & iuramento illud ab aliquo accepit, non tenetur illi restituere notorio hæretico effecto, nec alteri eius mandato, sed fisco.
 - 21 Hoc tamen procedit sequenti sententia declaratoria iudicis, nempe illum esse notorium hæreticum, alias secus.
 - 22 Nemini priuato, nec etiam iudici seculari, licet iudicare aliquem hæreticum, etiam si notorius talis appareat, quousque ab Ecclesia id iudicetur, aut per sententiam declaratur; idque procedit indistincte ut hic.
 - 23 Poena non debentur in foro conscientie ante condemnationem, etiam ipso iure imposita sint.
 - 24 Occulto excommunicatus hodie nullo modo vitandus est, nec etiam ante denunciationem, cuius excommunicatio duobus etiam testimonijs probari potest.
 - 25 Fama publica excommunicationis non sufficit ad hoc, ut teneatur aliquem vitare ante denunciationem.
 - 26 Excommunicatio quotiens sit in proposito ad sciendum, an excommunicatus vitandus sit vel non.
 - 27 Nominatum excommunicatus non est, quicumque fecerit aliquid contra canonem id ipsum facientem excommunicantem.
 - 28 Nominatum excommunicatus dicitur, qui nomine proprio, officij vel dignitatis aut aliquibus oppositis signis indubitatim excommunicatur, ut hic, quamvis vitandus non sit, etiam a sciente, quousque fuerit declaratus, & denuntiatus per iudicem.
 - 29 Nominatum excommunicatus & declaratus per iudicis sententiam, qua illum denuntiat mandaturque de

- nuntiandum publicum excommunicatum, vitandus est; amea vero non.
- 30 *Vfus atque communis interpretatio Christiani orbis in hunc sensum accepit constitutionem Concilii Constantiensis, per quam nunc non negatur sepultura iis, qui excommunicati moriuntur, nisi sint denunciati.*
- 31 *A quocunque per simplicem excommunicationem praeciso, si non fuerit nominatim excommunicatus, publicatus vel denunciatus, aut manifestus percussor Clerici, licet vnicunque, iam in necessitate quam extra, Sacramenta percipere, perinde ac si non esset praecisus: secus alia, & quomodo hoc intelligatur, num. 47. & 48.*
- 32 *Publicatio excommunicationis ubi fiat.*
- 33 *Publicatio excommunicationis facta in consistorio iudicis coram paucis, non sufficit.*
- 34 *Excommunicatio, non est necessarium, ut omnibus de civitate sit manifesta, sed satis est, quod transeat in notitiam viciniae seu maioris partis, in qua actus geritur, sicut de notorio dicitur.*
- 35 *Denuntiationes excommunicatorum quomodo fiant.*
- 36 *Publicatio, & denuntiatio nihil ad excommunicationem addunt.*
- 37 *Pena excommunicationis ipsa iure affigit, & inhabitat, quoad omnes suas potentias illum, qui in eam incidit absque alia declaratione: trahit namque secum exsequutionem paratam.*
- 38 *Excommunicatus, regulariter peccat aliis communicando, etiam ante denuntiationem, & magis quam alij eadem communicantes post denuntiationem: quo fit, ut ipse excommunicatus ante denuntiationem teneatur se abstinere a communicatione fidelium, & a divinis.*
- 39 *Occulte excommunicatus tenetur se vitare a communione fidelium, & a divinis abstinere ante denuntiationem.*
- 40 *Et an id procedat, quando ex hac evitacione occultum eius crimen, occultaque excommunicatio proderetur cum gravi scandalo?*
- 41 *Parochus, etiam si penes se habeat denuntiatoriam scripturam, qua specialiter & nominatim quis sit excommunicatus, sibi que praecipitur, ut statim visis literis, teneatur eundem vitare atque denunciare, nihilominus non tenetur eum vitare, donec cum denunciaverit, aut denunciatum esse constiterit.*
- 42 *Haereticus, schismaticus & apostata, si sint haeresis apostasia, aut schismatis condemnati, veniunt nomine excommunicatorum nominatim, atque etiam symoniaci, & omnes, qui per sententiam fuerint pronuntiati, & condemnati alicuius criminis, cui annexa sit excommunicatio, praeterea quicunque proprio nomine propter aliquod aliud delictum fuerit pronuntiatus excommunicatus.*
- 43 *An superiora dicta in nominatim excommunicato, publicato vel denunciato, & de notorio omnino excommunicato vitandis, procedant etiam in interditiis, vel suspensis nominatim per sententiam iudicis publicatam, vel denunciatam, vel adeo notoriam, quod nulla tergiversacione possint celari.*
- 44 *Iure communi non licet audire rem divinam, nec suscipere Sacramenta Ecclesiastica a Clerico notorio concubinario, etiam sine ulla monitione superioris.*
- 45 *Hodie secus est, nisi Clericus publicus concubinaris fuerit nominatim publice denunciatus per Pralatum, vel suspensus, ut cuictur.*
- 46 *Audiens Missam a Sacerdote existente in alio crimine notorio, non peccat mortaliter.*
- 47 *Pralatus vel curatus non excommunicatus non tenetur in Sacramentorum administratione vitare Parochianos sibi subditos occultos excommunicatos, quando volunt ab eo recipere Sacramenta, imo ea tenetur ipsis mi-*

- nistrare, quamvis hi male faciant se illis ingerendo.
- 50 *Excommunicatus occultus, si habet aliam ius compellendi Sacerdotum, ut habet Parochianus eius, potest autem Eucharistiam in publico, tenetur et parochus ministrare, sicut occulto peccatori: secus si occulte peccatur vel in publico & notorio excommunicato, etiam si sit denunciatus.*
- 51 *Sacramentum Penitentiae non est exhibendum cuicunque excommunicato.*
- 52 *Excommunicatus dubius (hoc est, occultus) licitum est porrigere Eucharistiam, etiam cessante scandalo si non porrigeretur.*
- 53 *Curatus excommunicatus nominatim, & specialiter, ante denuntiationem an debeat curari ab eo, qui eius excommunicationis habet notitiam.*
- 54 *A praecisus ab Ecclesia, quos Concilium Constantiense vitari praecipit, non licet regulariter recipere Ecclesiastica Sacramenta, nec cum illis alio modo communicare in divinis, nec extra.*
- 55 *An in casu extremae necessitatis liceat Sacramentum Baptismi recipere ab huiusmodi praecisus, vel etiam Haereticis?*
- 56 *Et quid in Sacramento Penitentiae in articulo mortis, ubi alius minister deest? & num. & seq.*
- 57 *Constitutio interior in articulo mortis satis est deficiente confessario habili cum voto Sacramenti, quando fas fuerit, & copia confessarii dari contingat, quamvis difficile sit contritiōe legitima, & sufficienti illo tempore potiri.*
- 58 *Excommunicatus absolendus est in articulo mortis a quolibet Sacerdote, nullaque referatio est in illo articulo.*
- 59 *Haereticus moriens, si Episcopus & inquisitores desint, absolvi potest a quolibet Sacerdote.*
- 60 *Concilium Constantiense, dum excipit duos casus, quibus non licet communicare cum excommunicato non loquitur nec procedit in articulo mortis, sed regulariter extra illum.*
- 61 *Referuntur auctores tenentes partem affirmativam, nempe ut in articulo mortis, deficiente alio legitimo confessario excommunicatus nominatim, & ab Ecclesia denunciatus, item & haereticus, possint Sacramentum Penitentiae ministrare.*
- 62 *Referuntur auctores tenentes contrariam sententiam.*
- 63 *Concordia assignatur inter praedictas opiniones, ut prima procedat in excommunicatis aliis vitandis, secunda vero negatur in haereticis: hoc ultimum limitatur, numero 64. in haereticis nondum declaratis nec condemnatis ab Ecclesia: alias secus, ut numero 67.*
- 65 *Moriens alio legitimo confessario deficiente, tenetur excommunicato Sacerdoti confiteri, licet sit praecisus ab Ecclesia, ipseque minister sic administrando non peccat, si tamen respiciat: & animo iam decernat Ecclesia parere mandatis, ut excommunicationem excutiat a seipso.*
- 66 *Speciale hoc est in Sacramento & Baptismi Penitentiae, in caeteris vero id non licet. Articulus mortis qui dicitur? remissive ibid.*
- 68 *Qui amat periculum, peribit in illo, & exponens se periculo probabilis peccandi, peccat tale peccatum, quale periculum est.*
- 69 *Sacerdos excommunicatus denunciatus, vel notorius Clerici percussor, quamvis suspensionem habeat iurisdictionem propter excommunicationem; membrum tamen Ecclesia est (licet praecisus) per fidem informem: at vero haereticus, apostata & schismaticus, non solum vsu iurisdictionis suspensus sunt, verum etiam iurisdictionem eradicatorum fidei fontibus amiserunt, cum non sint membra Ecclesiae, &c.*

- 70 *Haereticus vere de Ecclesia non est. Non potest erga homines esse fidelis, qui Deo exhibuit infidelis.*
- 71 *Theodorius Afer iure laudatur, qui cum Diaconum haberet orthodoxum a se admodum dilectum, & in Arianismum conversus esset, ut eidem Theodorico faueret, gladio eum interemit, dicens: Si Deo fidem sinceram non servasti, quomodo mihi, qui homo sum, conscientiam sanam praestabis?*
- 72 *Haereticus & schismaticus est, qui putat Ecclesiam alibi esse vel esse posse, quam penes Petri Successorem. Hermenegildus Rex, filius Lemigildi Regis olim Hispaniae, qui ob Caibolica fidei professionem ab haereticis in carcerem conclusus fuit, maluit oppetere mortem, quam communionem sacram a manibus Episcopi Arianis sumere.*
- 73 *Cap. 7. sess. 14. Sacri Concilii Tridentini intellectus.*
- 74 *Sententia lata a iudice publice excommunicatio, est ipso iure nulla.*
- 75 *Sententia lata a iudice delegato publice excommunicatio, sed etiam ab ordinario est nulla.*
- 76 *Hoc tamen procedit, quando huiusmodi iudex est nominatim excommunicatus, & denunciatus, vel notorius Clerici percussor.*
- 77 *Excommunicatus tunc dicitur nominatim declaratus, quando in sua parochia publicatur illum esse excommunicatum, vel in concione publica, & alias, ut hic.*
- 78 *Sententia excommunicationis publice lata intelligitur, si iudex eam tulerit in loco ubi publice indicare consuevit: hoc tamen hodie non procedit.*
- 79 *Iudex occulte excommunicatus bene potest suo officio vti, & validaeque erunt ab ipso gesta & pronuntiata, fauore iuris publicaeque utilitatis.*
- 80 *Recipients ordines sacros ab occulte excommunicato vel ab haeretico, si ab Ecclesia erant toleratus, non solum recipit Sacramentum, sed etiam exsequutionem Sacramenti: unde etiam postquam sibi id constiterit, poterit alius illius ordinis exercere oblique dispensatione.*
- 81 *Omnes alius ab occulte excommunicato gesti, siue sint civiles siue spirituales, sunt validi.*
- 82 *Iudex occulte excommunicatus ac proinde toleratus ab Ecclesia, an possit alterum excommunicare, & num. seq.*
- 83 *Episcopus publice excommunicatus non potest iudicem aliquem instituere, quinimo nec ipse Episcopus excommunicatus, nec eius Vicarius antea institutus de causa cognoscere, sed adiri debet Papa, ut provideat.*
- 84 *Secus est in delegato, nam ipsius iurisdictioni non suspenditur per excommunicationem delegantur.*
- 85 *Potestas vel capitaneus alicuius civitatis, si sit excommunicatus, eorum iudices impediuntur de causa cognoscere.*
- 86 *Episcopo existente suspecto, censetur etiam in consequentiam suspensus eius officialis.*
- 87 *Episcopo absoluto ab excommunicatione, ipsius Vicarius poterit iurisdictionem exercere, sicut ante excommunicationem.*
- 88 *Excommunicatio lata a iudice excommunicato tolerata ab Ecclesia, operatur omnes suos effectus.*
- 89 *Excommunicatus occulte, licet, saltem valide, poterit alteri facultatem concedere audiendi confessiones: publice autem excommunicatus minime.*
- 90 *Excommunicatus non lucratur fructus sui beneficii vel praebende, dum excommunicatus existit, licet a sententia excommunicationis appellauerit.*
- 91 *Inimicus Dei & Ecclesiae non debet de patrimonio Iesu Christi vivere.*
- 92 *Excommunicatus, durante excommunicatione, non facit fructus beneficii suos, & si quos percipit, tenetur ad eorum restitutionem.*
- 93 *Nec requiritur ad hoc, quod sit denunciatus.*
- 94 *Excommunicatus ipso iure amittit fructus sui beneficii, absque eo, quod in sententia hoc exprimat.*
- 95 *Excommunicatus fortis privatur distributionibus quotidianis.*
- 96 *Alimenta sunt ministranda ex redditibus beneficii Clerico deposito & suspensus a beneficio propter crimen, excommunicato autem minime, etiam si is egenus, & pauper sit.*
- 97 *Alimentum non sunt ministranda ex redditibus beneficii Clerico & actu solemniter deposito, & exautorato militia sacerdotali, sed tantum deposito verbaliter per sententiam, n. 98.*
- 99 *Clericus depositus non habet facultatem, nec est in sua manu, ut a depositione liberetur: secus excommunicatus ut absolatur, ideo illi dantur alimenta, huic vero minime.*
- 100 *Alimenta exhibenda non sunt ex redditibus beneficii Clerico suspensus propter contumaciam, a qua potest respicere, & non respiciat, sicut nec excommunicato.*
- 101 *Alimenta excommunicato ex redditibus beneficii exhibenda sunt, quoties excommunicatus esset impeditus ex aliqua causa absolutionem petere vel obtinere, etiam si eam petat, ut hic.*
- 102 *Alimenta ministranda sunt excommunicato, ex fructibus beneficii in casu extremae necessitatis, ne famam perdat.*
- 103 *Excommunicatus ipse, etiam ante denuntiationem, non lucratur fructus, redditus, nec distributiones quotidianas sui beneficii vel praebende.*
- 104 *Excommunicatus Reipublicae hostibus sunt beneficia subrahenda, in quantum propter hoc arcentur a culpa.*
- 105 *Fructus praebende, durante excommunicatione vel suspensione contingentes, in utilitatem Ecclesiae convertuntur, distributiones vero quotidianae praebendae accrescunt, & num. seq. quomodo hoc de distributionibus quotidianis intelligatur.*
- 106 *Cap. 3. de reformat. sessione 21. Concilii Tridentini, & cap. 3. de reformat. sessione 22. eiusdem concilii.*
- 107 *Quod praedictum est de distributionibus quotidianis, ut praebendis accrescant, procedit etiam in fructibus principalibus praebende, ubi patrimonium Ecclesiasticum in duas est divisum partes distinctas, quarum una ad fabricam pertinet, altera vero ad ministrorum victum, & laboris mercedem sit destinata.*
- 108 *Mensa capitularis redditusque ipsius mensae, in qua inuitati ad comedendum sedent, assimilatur.*
- 109 *Capitulum Ecclesiasticum, quod fructibus praebende vacantis fruatur, an pro illo tempore teneatur solvere pensionem auctoritate Apostolica super ipsi constitutam? num. seq.*
- 110 *Pensio est onus reale annexum fructibus eiusdem praebende, &c.*
- 111 *Collecta, decima, census, & pensio, sunt onera realia, obligantque possessorem.*
- 112 *Tunc demum agi potest pro pensione praeteriti temporis contra novum possessorem, quando is possit recurrere contra heredes percipientis fructus, alius secus, ut hic.*
- 113 *Via exsequitina agi potest adversus illum, cui litera pensionis intimata fuerint, secus contra illum, cui intimata non fuerint, sed via ordinaria tunc procedenda erit.*
- 114 *Possessor beneficii solvens pensionem praeteriti temporis sui antecessoris, poterit pro eo, quod sic solverit, convenire praedecessorem, si vivit qui fructus percipit &c.*

- 115 Fructus beneficij sine prebende, super quibus Ecclesiastica pensio auctoritate Apostolica est reservata, sunt obligati atque hypothecati pro solutione pensionis, ideoque agi potest contra quemcumque illorum possessorem, sine sit universalis sine particularis successor.
- 116 Ecclesia vacans, super cuius fructibus est apposita annua pensio, tenetur ad solutionem eius, eamque solvere tenetur economus eius, qui pro ea conveniri potest.
- 117 Idem est in solutione charitativis subsidij.
- 118 Camera Apostolica, cuius sunt fructus sedium vacantium, solvit pensiones super ipsi reservatas.
- 119 Capitulum Ecclesiasticum percipiens medietatem fructuum duorum primorum annorum, novorum residentium, exigere statim vel alterum concessionis tenetur solvere dimidiam partem pensionis super ipsi fructibus reservata.
- 120 Capitulum fructus prebende vacantis iure proprio propter personalem residentiam iure non decrecendi percipit atque eis fructus tanquam propriis, suisque prebendis additis.
- 121 Pensionem reservatam super fructibus & distributionibus quotidianis prebende, praxime Capitulum solvere non tenetur pro tempore vacationis eiusdem, quo fructus percipit.
- 122 Canonici cateraque prebende horum Regnorum, quamvis pinguis sint, semper in Romana curia estimantur in valore annuo viginti quatuor ducatorum auri de camera & non plus.
- 123 Capitulum tenebitur solvere pensionem prebende vacantis vsque ad quantitatem fructuum, quos percipit distincte a mensa capitulari, ut in exemplis his positis.
- 124 Excommunicatus vel suspensus iniuste, etsi sua culpa, tenetur solvere pensionem, si beneficij retinet possessionem. Idem si iniuste sit excommunicatus, cum non amittat fructus sui beneficij, num. 125.
- 125 Idem est in charitativo subsidio.
- 126 Capitulum tenetur adimplere atque solvere suis sumptibus alia onera prebende vacantis eidem coherentia.
- 127 Percipiens fructus ex privilegio Apostolico beneficiorum vacantium primi vel aliorum annorum, ad idem tenetur.
- 128 Idem & contra ius expensa, sine salariis horum onerum successorii imponuntur, non obstante consuetudine contraria.
- 129 Quid in expensis factis in assignendis edictis, & aliis pro electione faciendis magistratibus & doctoribus prebenda.
- 130 Duplex praxis referetur habendi capitulum expensas factas pro electione Prelati.
- 131 Ius eligendi Prelatum fuit concessum capitulo in privilegio, cum olim spectaret ad Superiorem: sic ius eligendi Doctorem vel Magistrum in Ecclesijs Cathedralibus horum Regnorum, ad prebendas doctores & magistratibus, competit Episcopis & Capitulis ex indulto sedis Apostolicæ.
- 132 Capitulum sine vacante, deficientibus aliis bonis, potest recipere munum inflante necessitate pro negotio electionis Prelati.
- 133 Iniuste excommunicatus lucratur fructus sui beneficij, si hoc in sententia Papa declaretur.
- 134 Excommunicatus in casu extreme necessitatis subveniendum est de fructibus sui beneficij, ne fame pereat.
- 135 Excommunicatus iniuste non amittit fructus sui beneficij vel prebende, quos tunc recuperabit per viam iustitiae principaliter querelando vel super hoc agendo, non vero per viam attentatorum, num. 136.
- 137 Excommunicatus iniuste non amittit distributiones quo-

- tidianas, quas etiam percipiet ita demum, &c. ut hic.
- 138 Infirmus ita de sum distributiones quotidianas habere debet, si tempore recte valitudinis solitus erat residere, alias secus.
- 139 Item hoc procedit ubi infirmus est presens in loco ubi est Ecclesia, alias secus, nisi aliud consuetum.
- 140 Infirmus presens in loco ubi est Ecclesia, iure communi, semotis consuetudine, lucratur distributiones quotidianas, si solitus erat antea residere, nisi aliud habeat consuetudo, quia hoc casu est servanda. Idem est in excommunicato iniuste, sicut consuetudine, ut etiam absens a loco ipsa lucratur, ut in num. 141.
- 142 Excommunicatus ob causam sua Ecclesia, etiam iniuste, lucratur fructus sua prebende.
- 143 Clerici accedentes ad sedem Apostolicam pro negotiis suam Ecclesiam integre eos recipere debent.
- 144 Absente ab Ecclesia pro utilitate ipsius, lucratur etiam distributiones quotidianas.
- 145 Concordia intelletum ad cap. vlt. §. qui vero, de clericis non resid. lib. 6. & cap. cum non deceat, de elect. eod. lib. que videntur contraria circa distributiones quotidianas lucrandas ab absentibus pro utilitate Ecclesiarum.
- 146 Canonici Civitates absentes ab urbe pro negotiis Ecclesie ex consuetudine lucratur distributiones quotidianas.
- 147 Statutum seu constitutio Ecclesie, ut clericus excommunicatus pro causa Ecclesie, lucratur fructus sua prebende, valet & est servanda, 148. Canonici Procurator seu Vicarius generalis Episcopi, si ob eam causam excommunicatus, lucratur fructus sua prebende, praxime si statim Ecclesia id cauatur, ut in num. 149.
- 149 Episcopus duos Canonicos in suo servitio habere occupare potest, ad idque eos compellere.
- 150 Procuratores & Officiales generales a Capitulo, sede Episcopali vacante, deputati, si excommunicatus ob causam officij, lucratur fructus suarum prebendarum.
- 151 Idem est dicendum in Canonicis & alijs beneficiarij acceptantibus irrefractionem aliquam Apostolicam, si ob eam causam excommunicatus, quia lucrari debent fructus suarum prebendarum, sicut ceteri, de quibus supra.

CAPVT I.

Excommunicati, qui vitandi, vel non?

CONCILIVM † Constantiense (vt ex communi DD. traditione habemus,) ita decrevit: Insuper ad evitandum scandala, & multa pericula, qua conscientis timoratis contingere possunt, Christi fidelibus tenore presentium misericorditer indulgimus, quod nemo deinceps a communione alius in Sacramentorum administratione vel receptione aut alijs quibuscumque divinis vel extra, praxim cuiuscumque sententia aut censura Ecclesiastica a iure vel ab homine generaliter promulgata, tenetur abstinere vel aliquem vitare aut interdictionem Ecclesiasticam observare, nisi sententia aut censura huiusmodi fuerit in vel contra personam, Collegium, Universitatem, Ecclesiam vel locum certum aut certam a iudice publicata vel denunciata specialiter vel expresse: constitutionibus Apostolicis & alijs in contrarij facientibus non obstantibus quibuscumque, salvo si que pro sacrilega manuum iniectioe in clericum sententiam latam a canone adeo notorio confiteri incurrisse, quod factum non possit aliqua tergiversatione celari, nec aliquo suffragio excusari, nam a communione illius, licet denunciatus non fuerit, volumus abstinere iuxta canonicas sanctiones. Ita fertur statutum fuisse in preq. Concilio Const. sub Martino V.

tino V. quamvis inter ipsius acta, quæ in 2. part. sue tom. Concil. circumferuntur, ubi adest hoc Concilium Constantiense, prædictam constitutionem, etsi attente, & accurate conquiserim, non repererim, prout verè vera non existat, sicut & alij ante nos testantur.

Concilium autem Basilicense sessione 20. in 2. tom. Concil. fol. 646. post Constantiense celebratum vñdecimo Calendis Februarij, anno Domini 1435. quamvis eandem constitutionem refert vsque ad illum versic. salvo si quem, &c. exclusivè, attamen hoc versiculo sublatro, loco ipsius interferit verba sequentia: Aut si aliquem ita notorie excommunicationis sententiam confiteri incidisse, quod nulla possit tergiversatione celari, aut aliquo modo iuris suffragio excusari: Nam a communione illius abstinere vult iuxta canonicas sanctiones: per hoc tamen huiusmodi excommunicatos, suspensos, interdictos, seu prohibitos non intendit in aliquo relevari, neque eis quomodolibet suffragari.

Hæc sunt literæ Conciliorum Constantiensis, & Basilicenses, quæ etsi conveniant in primo ex duobus casibus, in quibus excommunicatos vitandos esse expresse præcipiunt, nempe in nominatim excommunicato à iudice, publicato vel denunciato; maxime tamen differunt in 2. Concilio enim Constantiensis, non omnem notorie excommunicatum ante denuntiationem vitandum fore decernit, sed cum tantum, qui ex causa iniectioe manuum violentarum in Clericum omnino notorie sit excommunicatus, nempe quod factum non possit aliqua tergiversatione celari. At vero Concilium Basilicense expresse statuit vitandum quemlibet omnino ita notorie excommunicatum, quod nulla possit tergiversatione celari, aut aliquo modo iuris suffragio excusari: hæc enim est differentia maximi ponderis, tanquam generis, & speciei; quia prius Concilium, quod Constantiense fuit celebratum, excipit casum specialem notorie Clerici percussoris: alterum vero, quod Basileæ postea fuit habitum, generaliter excipit quemcumque omnino notorie excommunicatum: quod igitur horum erit sequendum, aut quæ litera ex lupradictis amplectenda?

Hæc profecto diversitas literarum diversarum opinionum mansam præbuit: sunt etenim, qui literam Concilij Basilicensis secundo loco supra relatum tanquam posteriore sequantur atque probent, maxime cum eadem constitutio Basl. in Concilio Lateran. sub Leone X. sess. II. fuerit eidem verbis renouata anno Domini 1517. Primo quoniam quæ in illa synodo Constantiensis acta fuerunt circa damnationem quorundam articulorum hæreticorum, & causas beneficiales ac censuras, approbata fuerunt Apostolica auctoritate, prout apparet ex Bullis Martini V. & Nicolai V. Summorum Pontificum, quæ in prædict. 2. tom. Concil. habentur atque insertæ sunt; id quod adnotavit Auditor Summæ Conciliorum Frater Bartholomæus Carranca, postea Archiepiscopus Toletanus, ad finem dicti Concilij Basilicensis, his verbis: *Quæ in his duobus congregationibus, Constantiensis & Basilicenses statuta sunt, non habent aliquod auctoritatis robur, nisi dumtaxat illa, quæ in bulla Martini V. & Nicolai V. Pontificia auctoritate probata sunt.* Secundo, quia ubi aliquid ita notorium est, quod nullam excusationem habeat, nec possit aliqua tergiversatione celari, nulla sententia declarationis requiritur aut esse necessaria, secundum Abbatem in c. cum non ab homine, de iudic. n. 29. vers. sed certe subtiliter, Dominic. in c. cum secundum leges, de heret. in 6. idem Abb. in c. cum Vintoniensis, de elect. col. vlt. n. 14. Felin. in c. Rodolphus, num. 37. & 39. de rescript.

Tamen sit ea requiritur regulariter, vbicunque poena aliqua pro crimine, etiam ipsi iure infligitur, ut in c. cum secundum leges, de har. in 6. & in l. eius, qui delatore,

vbi Bart. ff. de iur. iur. congerit plurimos And. Titaq. in l. si unquam, verb. reueratur, n. 400. C. de reuoc. donat. Anton. Gom. 3. tom. v. ar. rescript. cap. fin. n. 3. Rol. à Val. cons. 10. p. 1. lib. 1. loquitur in feudatariis, qui intra annum & diem inuehituram non petunt, & licet frequentissimi omnium consensu receptum, regulariter sententiam in penis, ipso etiam iure statutus, requiri, quæ declarationem inducat, teste Couar. in cap. alma mater, 1. part. rel. §. 2. nu. 9. de sentent. excommunic. in 6. Tertio, ex textu in c. cum non ab homine, de sentent. excommunic. ubi probatur, publice excommunicatum, etiam ante denuntiationem vitandum esse publicè: idem probatur in cap. cum desideres, eodem tit. & in cap. Theogaldum, cum pluribus alijs, 11. quæst. 3. cui iuri consonare videtur dictum Concilium Basilicense in verbis supra relatis, dum statim addit; Iuxta canonicas sanctiones: nam idem dicit esse de iure antiquo Proposit. in cap. cura, in princ. 11. quæst. 4. vt refert Probus in addit. ad Cosinam Guimier, in gloss. confiteri, in loco infra statim citando.

Denique & quarto, quia nulla maior ratio esse videtur, quare magis excipi debeat casus notorie percussoris Clerici, quam alterius notorie excommunicati: & ita in terminis huius prædicti Felini ubi supra, & num. 39. versic. salva veritate, &c. tum ex dicto secundo fundamento: tum etiam, quia supplementum Pisanæ in verbo Clericus, 3. in fin. refert & sequitur dictam litteram Concilij Basilicensis, dicens, se esse extraxisse de libro Domini Iuliani Cardinalis Sancti Angeli, qui auctoritate Apostolica Martini V. præfuit in dicto Concilio Basilicensi, & sibi ostendit prædictam constitutionem in camera sua, & studio suo Florentiæ, anno 1440. die 11. Decembr. tandem Felin. dubius de hac re relinquat cogitandum propter duæ litteram Concilij Constantiensis, quam ibi refert ex sancto Antonino. Non enim viderat, nec legerat acta Concilij Basilicensis, vt ipse aperte insinuat, & allegat Abbatem in Clement. 2. de sententia excommunic. hæc partem tenentem, in hanc etiam sententiam refertur Syluest. in summa, verbo, excommunicatio, dicens, quod illa constitutio fuit facta antequam Consilium illum reuocaretur à Summo Pontifice, nam prius fuerat legitime congregatum & conuocatum, & Eugenius IV. reuocavit postea, & aliqui Cardinales persistenter & profertur fuerunt Concilium illud de depositionem ipsius Eugenij, sed quod illa constitutio facta fuit inquam reuocaretur, prout refert Frater Martin Ledesmus in loco infra citando pro contraria parte. Ego autem hoc non inuenio apud Syluest. sed potius contrarium, vt ibidem dicemus: vtrum hæc litteram Concilij Basilicensis expresse approbat, atque in suo libro inserit, eam declaratans Petrus Rebuffus in concordata, in tit. de excommunicati non vitand. fol. 727. idem facit prius immemor Cosinam Guimier in pragmat. sanctione Gallican. tit. de excommunicati non vitand. fol. 203. & seq. Hanc etiam litteram Basilicensis probare videtur, vtramque tamen referens Nauar. in cap. 1. §. laborer, n. 10. de penitent. distinct. 6. idem in Manul. Lat. c. 9. num. 6. & latus cap. 27. num. 35. ubi addit, male esse relatum à Felin. ubi supra, & à Sancto Antonino ubi infra, secundum lecturam Concilij Constantiensis, & bene à se in d. §. laborer, & quod fuit lata extraneis hæc à Martino V. & renouata à Concilio Basilicensi, d. sess. 20. & quod fuit acceptata semel per Concilium Bituricense in pragmatice sanctione Gallicana supra relata, & iterum reuocata à Concilio Lateranensi habito sub Leone X. & in concordatis inter eum & Franciscum Primum, vt per Rebuff. ubi supra, idem refert Bernard. Diaz. de Luca in sua praxi criminali, canonic. cap. 73. de concubinijs, in versic. & ne quis contemnat, ubi contendit, d. sess. 20. Concilij Basilicensis, in qua

continetur prefata constitutio de excommunicatis non vitandis, & decretum contra concubinos, fuisse factam ante eius scissuram, & quod quamvis illud Concilium non fuit ab Ecclesia receptum, tamen ordinata in eo ante scissuram factam, recipiuntur & allegantur à Doctoribus, prout sunt supradicti, respectu dictæ constitutionis ad evitandum scandala. Tandem de re hac anxius Covarruias in d. cap. alma mater, 1. part. relect. §. 2. num. 7. ibi, ego vero, &c. utramque litteram referens, censet quod standum esset constitutioni Basiliensi dubio procul, nisi à tot auctoribus, ut infra videbimus, iuxta sensum alterum, hæc ipsa constitutio foret sæpissime citata, & nihilominus minime audet à Basiliensi constitutione discedere, cū posterior sit, & ex primo fundamento supra pro ea adducto existimans præfatam constitutionem, quæ Concilio Constantiensi tribuitur, fuisse à Martino V. tempore eiusdem Concilij conditam absque ipsius Concilij decreto, eo quod ipsam in eo reperire nequiverit, prout re vera non existat: cuius in hoc sententia coadiuvari videtur ex eo, quod in constitutione Constantiensi supra relata, loquitur per verbum personæ pluralis numeri, nempe tenore præsentium misericorditer indulgemus, & iterum in versio. nam à communione illius, &c. volumus abstinere, quod potius congruere videtur modo loquendi Pontificis, quam synodi conciliaris: at vero constitutio Basiliensis Concilij bis vitur verbo, Staturit, quod convenit Synodo: quamvis hoc fundamentum non satis urgeat: quoniam etiam Synodus vitur aliquando prima persona pluralis numeri, ut patet ibid. fol. 648. & præterea in Synodo Constantiensi reperuntur decreta Martini V. & eiusdem Synodi eodem modo composita, quo hæc de qua agimus, ut patet ex eodem Concilio fol. 561. pag. 2. Nihilominus hæc eandem partem amplecti videntur Michael Palacio Concanonice noster Civitatis in 4. sentent. distinct. 18. disput. 7. pag. 272. ibi, at vero: vbi refert Concilium Basiliense supradictum, eiusque litteram, dicens esse saluberrimum de hac re decretum, quod euulgatum legitur primo Constantiensi, etiam ibi non existet. Sed expressius idem Magist. Palacio hæc partem probavit eod. lib. 4. sentent. in §. 6. distinct. disputat. 3. pag. 159. & seq. in versio. decrevit Synodus Constantiensis, vbi refert litteram Concilij Constantiensis supra primo loco positam, inquit postea, quod Concilium Basiliense idem decrevit sess. 20. nempe generaliter excommunicatos vitandos non esse, & eundem evidens non sit eos hac censura teneri, ut quia factum est evidens, ut in evidenti Clerici percussione, vel quando nullo suffragio iuris excusari potest, hos videlicet non esse vitandos, sicque approbat litteram Concilij Basiliensis supra relata, in super & litteram Concilij Constantiensis loco speciei vel exempli: additque sessionem præfatam Basiliensis, quantum ad hoc esse authenticam, quippe Legati Eugenij Papæ à sess. 17. additerunt huic Concilio, & illi præfuerunt, & ita si non quoad alia, quæ tangunt Papalem præminentiam, saltem quoad ea, quæ illam non concernunt, auctoritate roborari Apostolica videtur, & à Patribus Theologis veneratur cum Papa Adriano: quamvis idem Magister distinct. 18. disputat. 3. pag. 342. in versio. hæc autem omnia, tertio retulerit ex præfato saluberrimo decreto Constantiensi non esse vitandos excommunicatos, nisi in duobus casibus, aut quando sunt nominatim denunciati & declarati, & quando incidunt in canonem contra percipientem Clericum, quod nulla tergiversatione possit excusari, sicque videtur à priori sua sententia discedere, approbareque litteram Constant. Concilij: nihilominus intelligendus est iuxta se tradita superioribus locis, nepe vel in alio quocunque notorio ex-

communicato, quandoquidem illud satis expresserat, & nunc quoque hoc tertio loco ad ibi dicta refert illis verbis, ut supra à me satis est distinctum: itaque auctor hic satis approbare videtur hæc litteram & partem Concilij Basiliens. quamvis Constantiensem non explodit, sed illam loco exempli siue speciei notorij excommunicati, de quo generaliter loquitur Concilium Basiliense, admittit, magnificans semper prædictorum Conciliorum decreta propter saluberrimam ipsorum dispositionem atque Christi fidelibus nimis favorabilem. Denique eandem litteram Concilij Basiliensis approbat & tenendam dicit, non vero litteram Concilij Constantiensis Paz in sua prax. in §. temp. 1. part. 1. tom. n. 72. cum seq.

Rursus ↑ maior pars auctorum atque vsus Ecclesiæ Catholicae litteram Concilij Constantiensis primo loco supra relata probavit atque recepit. In primis enim sanctus Antoninus Archiepiscopus Florent. in 3. part. sue sum. tit. 2. §. cap. 3. eam referens, dicit esse Concilij Constantiensis sub Martino V. & insuper addit, quodam dixisse, illam constitutionem fuisse in Concilio propositam, sed non acceptatam, præcipue ab Italica natione: alios vero fuisse temporales, scilicet per quinquennium, vsque ad Concilium sequens, quod Senis fuit celebratum, sed nullum horum fuisse verum. Nam duo viri famosissimi in vita & scientia, qui presentes fuerunt Concilio Constantiensi, vbi facta fuit dicta constitutio, dixerunt, ipsam acceptatam fuisse ab omnibus & perpetuam vnamque de concordatis; & quod Magistri etiam Vniuersitatis Parisiensis acceptauerunt eam, quia in ipsa dicitur, Omnibus Christi fidelibus, & quod vnus ex dictis famosissimis viris post celebratum Concilium Senis, cui etiam interfuit vadens ad curiam ad visitandum Martinum V. Papam, cum ipse putaret dictam constitutionem fuisse temporalem, scilicet per quinquennium tantum, sicque iam exspirasse, loquens cum Papa, petiit ab eo, vt concederet sibi ex gratia, vt tali sententia siue dispensatione, quam continebat illa constitutio, responderet Papa, Vos scitis illam esse vnam de concordatis, & cum ipse interrogans, quinquennale esse obiceret, dixit Papa: Ego volo quod semper duret, & quod Dominus Iulianus Cardinalis super hoc consultus dixit, tale indultum datum non solum Germanicis, verum etiam omnibus Christianis, & de iure esse perpetuum, quia ista est natura constitutionis ipsius, nisi reuocetur: non fuit autem reuocata, sed in Concilio Basiliensi confirmata ante sui dissolutionem: Ergo, &c. Cuius relatione atque testimonio illorum trium grauissimorum virorum, quos refert, qui fuerunt testes oculares dicti Concilij, satis superque remanet verificatum atque probatum, non solum prædictam constitutionem fuisse editam in Concilio Constantiensi sub Martino V. & ab ipso ore proprio promulgatam, & in Concilio postea Basiliensi ante ipsius scissuram confirmatam, præcipue cum prædictis Dominus Iulianus auctoritate Apostolica eiusdem Martini V. præfuerit in dicto Concilio Basiliensi, vt ex ipsius initio constat: sed etiam prædictam eius litteram esse amplectendam, quânis non exite inter acta Concilij Constantiensis, & in Concilio Basiliensi postea sequuto, diuerso modo euulgata reperitur in prædicto secundo casu excepto, in quo excommunicati sunt vitandi, vt est prædictum. Idem refert ipse Bearus Antoninus in trat. de censur. cap. 83. in versio. nota diligenter, mihi vero est in trat. de excommuni. cap. 79. num. 1. §. vol. 16. trat. diuersi. Doct. idem refert & sequitur Angel. de Clauis in sum. verbo, excommunicatio, §. num. 5. dicens, quod ipse etiam habuit à fido dignis personis, quod fuit confirmata & approbata prædicta constitutio in Concilio Constantiensi. Eandem partem breui tueretur sermone Felix. in c. cum non ab homine, in finalibus verbis, de sensent. excom. Dec. in cap. 2. de except.

except. nu. 4. vbi refert Felix. in d. Rodolphus, contrarium tenentem, Syluest. in summa, verbo excommunicatio, §. quæst. 4. nu. 7. ibi sciendum est quarto, Caietan. in sua Summa, verbo excommunicatio minor, vbi refert litteram prædicti decreti Constantiensis, illamque probat. Idem in verbo absolutio 2. ibi, extrauaganti, &c. vbi dicit hæc extrauagantem esse consuetudine videntem approbatam. In hæc partem refert etiam idem Syluest. in sui consuetorio in epistola, quæ ibi habetur in vltimo folio, ad lectorem scribens, standum esse extrauaganti Concilij Constantiensis, & non determinationi Concilij Basiliensis; addens quod quando scripsit Summam, putauit prædictam constitutionem Concilij Basiliensis fuisse editam antequam Eugenius IV. reuocaret illud Concilium, & quod postea legit Ioannem de Turrecremata in sua Summa Ecclesiæ, dicentem, prædictam extrauagantem non fuisse editam, nisi post scissuram Concilij: vnde infert Sylu. nullus esse momenti: ideo nec illi standum, sed adherendum esse extrauaganti Concilij Constantiensis: prout hæc omnia, hæc partem expresse probans quatuor fundamentis, & dicens, hæc hodie esse in vsu, non vero Basiliens. probat Ledesmus in 2. 4. q. 2. §. art. 1. fol. 345. col. 2. & 3. & expressè idem probat Adrianus in 4. trat. de confessione, quæst. 9. fol. 282. vbi inquit, Concil. Const. per Basiliens. postea confirmatum esse: idem Adrian. in materia de clauibus, quæst. 3. fo. 10. vbi etiam meminit Basiliens. Concilij: sed tamen inquit, quod quia de illius auctoritate plures dubitant, & communiter ei pondus auctoritatis non defertur, possimus stare Concilio Constantiensi, & est pro consolatione timoratum. Sed & in eandem opinionem refertur Maior in 4. Sententiarum, distinct. 18. quæst. 3. & Ioannes Driedo de libert. Ecclesiæ, pag. 88. Eam etiam probat Summa Armillæ aureæ, verbo absolutio. §. 30. vbi refert illud Caietan. vbi supra, hoc Concilium Constantiense esse consensu videntium approbatum. Idem auctor in verbo excommunicatio. 1. §. 50. vbi asserit, esse approbatum Concilium hoc Constantiense in Basiliensi ante eius scissuram. Eandem sententiam tenet Ioannes à Medina in suo codice de restitutione, 2. part. 3. in causa 9. fol. 211. colum. 1. Hanc eandem partem probat Frater Dominicus à Soto in 4. Sententiarum, distinctione 1. quæstion. 5. artic. 6. pag. 106. colum. 2. in versio. in transitu autem, vbi mentionem faciens prædicti Concilij Basiliensis, affirmat, quod vsus Ecclesiæ tam amplam exceptionem, (nempe in quocunque notorio excommunicato) non recepit, nisi illam duntaxat Concilij Constantiensis; quam quidem constitutionem, vt Antoninus inquit, Papa Martinus confirmavit. Rursus, idem Dominicus Soto optime distinctio. 22. quæst. 1. artic. 4. pag. 946. colum. 1. & 2. vbi profertur, quod licet constitutum Basiliens. facta fuisset ante schisma: postea tamen in Concilio Florentino sub Martino V. omnia fuerunt decreta secundum tenorem Concilij Constantiensis, & ideo iam more videntium, & vsu Ecclesiæ receptissimum esse, vt non euitemus, nisi quas illas excommunicatorum species, quas præd. Concilium Constant. iussit, & quod ita absque vlllo metu tenendum est ipse tamen hoc non inueni in præd. Concilio Florentino. quamvis totum consulo perlegerim. Idem Soto distinct. 13. artic. 9. quæstion. 1. colum. penult. in versio. verumtamen, pag. 554. eandem constitutionem Constantiensis, breui sermone sequitur referens se ad primum locum distinction. 1. supra citatum. Eandem litteram Constantiensis probavit Alfonso, à Castro (quamvis alterius Basiliens. non meminerit) lib. 2. de potestat. 1. pon. c. 13. vers. circa istos oculares excommunicatos, &c. colum. mibi 1939. in magnis: & Victoria in sua Summa de Sacrament. Baptismi, quæst. 30. & de excommunicato. qu. 4. & latius quæstion. 10. per so-

lam, vbi asserit, quod ita testatur vsus Ecclesiæ, quia illa determinatio Concilij Constantiensis non existat apud nos, nec in præd. Concilio ex defectu impressorum, sed quod multi testantur eam vidisse: & Papa Eugenius in quibusdam ordinationibus reuocauit omnia facta in Concilio Basiliensi, vbi fuit ordinatum, quod omnes excommunicati vitarentur (intellige notorij) quod erat contra determinationem Concilij Constantiensis: ibique in fine ponit duos casus, in quibus quilibet fidelis tenetur iure diuino vitare excommunicatum, quomodoque sit excommunicatus. Eandem partem sequitur simpliciter F. Barthol. à Medina in sua Summa de instructione de confessoribus, l. 1. §. 5. fol. 44. col. 1. & F. Ioseph Angles in suis floribus Theologicarum quæstion. in quæst. de excommunicato. 2. distinct. in 1. dubio, vbi post allegatam extrauagantem, Ad vitandum scandala, prædicti Concilij Constantiensis, inquit, Hinc reuocatum est Concilium Basiliense, vbi excommunicatum notorium ante denuntiationem vitandum præcipiebatur, vt refertur Adrian. & Syluest. nam Ecclesiastica consuetudo, quæ est optima legum interpres, solum tenorem Concilij Constantiensis habetur in extrauaganti, seruat. Idem fateatur D. Conarr. vbi supra, n. 9. dicens, magis receptam esse in Christiano orbe Martini V. & Constantiensem constitutionem: & Natur. (quamvis litteram Concilij Basiliens. probauerit) in dicto suo Manuali Latin. c. 27. n. 3. notab. vbi quamvis dicit videri consequi ex d. Concil. Basili. peccare omnes Catholicos Galliæ, & Germaniæ, qui Lutheranus manifestis, imo & palam contentibus se tales, communicant, quia sunt manifestè excommunicati propter hæresin notoriam, prout Bullam Cœne Domini: sed quia durum est damnare gentem, in qua sunt tot viri eruditissimi, sapientissimi, & Academia celeberrima: præsertim Parisiensis, Tolosana, & Louan. probabiliter dici potest, præd. extrauagantem esse vsu receptam, cum sola illa limitatione, de excommunicatione manifestæ percussoris Clerici, iuxta tenorem antiquæ: vel quod multitudine negotiorum, & necessitas communicandi atque negotiandi faciat licitum, quod alias non esset, iuxta regulas: quod non est licitum, de reg. iur. Hæc ille. Idem prius in d. Manual. c. 9. n. 6. quib. verbis expressè fateatur vsum nostræ constitutionis Constant. nam illud de necessitate communicandi, &c. quod postea adiecit non est necessarium, quandoquid etiam si fuerim aliquem esse hæreticum, non teneor illum vitare, donec sit condemnatus de hæresi: eo enim quod quis de hæresi condemnatus, censetur nominatim excommunicatus, secundum Dominicum à Soto vbi supra in duob. posterioribus locis, vbi eum citauimus licet n. hæretici sint excommunicati ipso iure, vt in c. excommunicamus in 1. & per totum, de hæret. & in Clemen. 1. c. 11. & in bulla in Cœna Domini, quotannis legi solita: excommunicatio enim hæretici coheret, sicut lepra leproso, & homini vmbra, vt refert D. Ioan. à Rojas de her. 1. part. n. 249. qu. n. 246. & seq. probat cum Iuribus in proposito aduersus Theologos, idem esse in occulto hæretico: atamen ante declarationem Ecclesiæ vitandi non sunt, vt ex d. Concilio Constant. aduertit Nauarr. & ante eum Soto vbi supra. Sicque est intelligendus D. Simancas de insit. Carol. tit. 40. n. 43. Cum f. illis tamen, qui propter hæresin carcere clausi sunt, seruari solet, quod prius etiam, quam declararentur hæretici, tanquam excommunicati deuitari solent, nec diuina officia, nec sacrificia permittuntur audire, nec alia Sacramenta Ecclesiæ vti, nec traduntur Ecclesiasticæ sepulture, donec causa peragatur: tunc enim vel exuruntur damnati, vel ad Ecclesiasticam sepulturam absoluti dantur, secundu Simanc. de insit. Carol. tit. 27. n. 9. Quod licet fiat ante sententiam, non ideo eos iudicat Ecclesiæ excommunicatos ante declarationem, sed

visque ad decisionem causae tanquam suspectos de haeresi & excommunicatione, eos separat a communicatione fidelium, ne, si forte postea appareant haeretici, indigne communicent, & sacrilege interficiantur diuinis.

11 Fundamentum autem huius partis, vel ex eo sumi potest, quod statutum in illa synodo Constant. fuit saluberrimum institutum ad sedandas timoratas conscientias, ad emendationem scripturales: nam cum aliter excommunicati, quam in dicta synodo Constant. continerentur, non sint ita notorii, sicut ille notorius Clerici percussor, multi insperperent scripturales inter homines, vtrum illi cum quibus conuersarentur, sint excommunicati: nam quamuis notorie sit quis excommunicatus extra Clerici percussorem, cum tamen nominatim non sit quis excommunicatus, publicatus, vel denunciatus, multi existimabant, eum non esse notorie excommunicatum, qui vere sit, sicque communicando cum eo peccarent, atque proinde excommunicationem minorem incurrerent: alij vero notorie excommunicatum iudicabant illum, qui talis non sit, quem cum iniuste vitare curabant, eum iniuria afficerent, aliique scandali ansam praebunt: plures etiam dubij, anxique erunt, an eum vitare debeant necesse: si quae tota Respublica abundabit scripturales super huiusmodi negotio, resque confusione plena erit. Ergo institutio Basil. non admodum conuenient fini, in quem ipsa dirigitur, nempe ad vitanda scandala, & sedandas proborum vitorum conscientias. Salubriter igitur ad vitanda praedicta scandala, & multa pericula, quae conscientias timoratis contingere possunt, vniuersis Christi fidelibus, misericorditer indultum est per Concilium Const. vt non teneantur vitare alios, quam nominatim excommunicatos, publicatos, vel denunciatos, atque ita notorium Clerici percussorem, quod nulla tergiversatione celari possit. Si ergo teneremur etiam vitare alios quoslibet notorios omnino excommunicatos, contrarius effectus inde sequeretur intento à dicto Concilio Const. nempe quae praediximus inconuenientia. Inducta autem ad vnum effectum, non debent contrarium operari, vt in *Legata inuoluer. ff. de legatis l. c. in l. legata inuoluer. ff. de adimediis leg.* Sed dices, nonne quae eadem damnata iam supra considerata sunt, 12 quentur ex cuitatione notorii Clerici percussoris, quae ex alio quocunque notorio excommunicato, vt videtur? Quare igitur diuersum statui debet in vno casu, quam in alio, cum eadem ratio in vtroque militare videatur? Ergo idem ius statui debet. *argumento, l. illud, cum similib. ff. ad l. Aquil. Recte igitur Concilium Basil. quocunque omnino notorie excommunicatum praecipit cuitari, quandoquidem nulla differentiae ratio, saltem concludens assignari potest inter vtrumque casum, vt dicebamus in quarto fundamento contrariae partis. Responderi tamen potest, in notorio Clerici percussore ius & factum esse notorium, quod si aliquando probabilis dubietas adsit, non erit omnino notorius Clerici percussor, prout requiritur, ac per consequens non cuitabitur: at veto in aliis notoriis excommunicatis, etiam si factum sit euidens, iusque certum, attamen non ita notorium est, sicut in notorio Clerici percussore contingit. Difficilius enim caeteri casus excommunicationis cognosci possunt, quam ille specialis notorii Clerici percussoris: quare in caeteris declaratio nominatim facta ab Ecclesia requiritur, atque denuntiatio ipsius, vt cuitari debeat quod infra dicemus.*

13 Ex quo diluitur altera difficultas, quae oriri videbatur ex exceptione notorii Clerici percussoris facta à praedicto Concilio Const. nam iuxta eam idem à fortiori videbatur dicendum in manifesto haeretico, cum sit omnino haeticus, ita vt nulla tergiversatione celari possit, factumque, & ius sit euidensissimum. Videbatur enim hunc cuitandum esse, & tamen contrarium docui-

mus supra, nempe requiri sententiam: Igitur, &c. Hoc namque quamuis ita verum sit, quantum ad claritatem notitiae: non tamen quantum ad auctoritatem clauitatis: quia etsi quando factum ita notorium sit, quod nulla possit tergiversatione excusari, excusatio fieri possit, non tamen tenemur ad exsequendum, quando Ecclesia vel iudex tolerat: ad ipsam enim spectat declaratio huiusmodi negotij, non vero ad quoslibet priuatos: at vero super omnino notorio percussore Clerici nulla dubietas, vt plurimum, contingere potest in facto nec in iure, ideo notorius Clerici percussor iuste vitari praecipitur absque alia iudicis declaratione: quod si aliqua dubietas in facto subrepat, non vitabitur: in aliis vero etiam euidens excommunicatis frequentius contingere poterit dubitari, an tales sint, necne: sed quia potest casus notorius haeticus, ita vt nulla tergiversatione celari possit, & tamen hic non erit vitandus ante declarationem Ecclesiae, verus dicendum videtur, Ecclesiam casum notorii percussoris Clerici excepisse in fauorem status Clericalis. En tibi fundamenta, & auctoritates vtriusque partis: indicandum igitur nunc est, quemam sit tenenda.

14 Resoluo igitur primo, verum quidem esse in Concilio Constant. sub Martino V. celebrato, & editam fuisse praedictam saluberrimam constitutionem, in taliteram & sensum primo loco relatum, & secundo fundatam, & quamuis inter acta Concilij Const. ipsa non existeret; est tamen hoc receptissimum apud crebriores & grauiores auctores, atque testimonio testium omnium exceptione maiorem comprobatur, qui praed. Concilio interfuerunt.

Præterea & secundo, verum esse video, praefatam constitutionem Concilij Constantiensis, siue extragantem Martini V. in eodem Concilio editam, in Basiliensi fuisse, esseque vulgatam atque positam iuxta secundam litteram supra relatum, & primo fundatam; sicque loco specialis exceptionis, notorii Clerici percussoris facta à Concilio Constant. in Basiliensi, illa sublata adiciitur atque inseritur alia generalis cuiuscunque notorii excommunicati, cuius factum nulla tergiversatione excusari possit, vt omnibus videntibus praefatam sessionem 20. eiusdem Basiliensi Concilij patet, atque iuxta eam litteram fuisse initiam concordiam in Concilio Lateranensi supra citato cum Rege Franciae, per Leonem X. qui eam approbavit, atque acceptatam semel per Concilium Biniuicentense, in praefata sanctione Gallicana, vt patet ex Rebuffo, & Cosma Guimier praeratis: quod aduertit nominatim Nauar, vbi supra.

Tertio, semoto vsu, & confirmatione Apostolica, existimo satis posse dubitari de auctoritate praed. Concilij Constant. & Basil. praeterquam in his, quae specialibus bullis Martini V. & Nicolai V. Maximorum Pontificum expresse approbata sunt, de quibus infra in responsione ad argumenta pro constitutione Concilij Basiliensi, supra adducta agemus.

Quarto & vltimo in quo consistit tota vis, atque vtilitas praesentis disputationis) intrepide teneo, atque est obseruandum, litteram priorem Concilij Constant. esse receptam Ecclesiae vsu, atque omnino consuetudine approbatam: quod etiam auctores contrariae opinionis fatentur aperte, eamque esse obseruandam in iudicando & consulendo indubie, & absque villo metu, nempe, vt nullus alius excommunicatus vitandus sit, nec vitare teneatur, nisi illum, qui nominatim excommunicatus fuerit & à iudice publicatus, vel denunciatus, & praeterea notorius Clerici percussor, ita quod factum nulla possit tergiversatione celari, aut villo suffragio excusari: non vero alius quicunque etiam notorius omnino excommunicatus, ante eius publicationem, siue denunciationem, vt patet ex omnibus supra adductis pro hac 2. par. Idque procedit, quamuis constitutio praefata Basiliensi auctoritatem haberet, quam non habet: quandoquidem nec fuit acceptata,

acceptata, nec vsu recepta, sed ea, quam praediximus Const. quoniam contrariae Basil. derogatum: ea enim est natura atque legis conditio necessaria ad sui valorem, vt à principio recipiatur, vt in *c. in istis. 4. dist. ibi: Leges instituantur, cum promulgantur: firmantur cum moribus, vntium approbatur: sicut enim moribus vntium contrarium, nonnullae leges hodie abrogatae sunt, ita moribus vntium ipse se confirmantur: ex quo deciditur ibi, illud Telephori Papae quo dicitur, vt Clerici generaliter à Quinquagesima ieiunandi propositum sulciperent, & à carnibus, & deliciis abstinerent, quia moribus vntium approbatum non est, aliter agentes transgressionis reos non arguit: per quem tex hanc doctrinam comprobatur Syluestri in *sua Summa, verb. lex. n. 6.**

Hinc videmus, aliam extragantem Pauli Veneti incip. *ambitiosa de reb. Eccles. non alien. dum* prohibet locationes rerum Ecclesiasticarum vltra triennium fieri, sub censuris, aliisque poenis, non debere seruari in terris, vbi non fuit acceptata, vel vbi contrario vsu sit eadem derogatum, vt infra suo loco dicemus, c. 8. Ergo ita & eod. modo dicendum est in proposito, vt constitutio illa Concilij Basil. de qua agimus, cum non fuerit acceptata, sed altera Constantiensis, quae vsu Ecclesiae est recepta, illa non obliget, haec autem liget: vt cum eodem resolutum Anton. à Corduba lib. 1. *quaestiones. 4. 43. statim in princip.* & quod diximus de constitutione Concilij Basil. non esse vsu receptam idem dicendum pro vsu erit de renouatione eiusdem facta in Concilio Later. supra citato. Nam auctores graues, qui parum post praedict. Concil. Lateran. clauerunt, constitutionem Concilij Constantiensis sequuti sunt, & suis scriptis sequendam esse docuerunt, & praeterea in specie de censuris praedicti Concilij Lateran. dubitat Caietan. in *Summa, verb. excommunicatio*, fuerint nec receptae, quod nouae essent suo tempore. In eadem dubitatione etiam est Reuerendissimus Bartholomaeus de hac Archa Archiepiscopus Toletan. in *Summa Concilij in summa eiusdem Concilij Lateranensis*. Et idem dici potest certius de hac constitutione, cum idem Caietan. qui parum post praefatum Concil. scripsit, Victoria, & Dominicus à Soto, nulla facta mentione de hac Lateran. Concilij constitutione, sequuti sint Concil. Constant. Sed arguet aliquis aduersus hanc nostram sententiam, ex verbis Chelidii ad Petrum, *Si Ecclesia non audierit: si ibi tanquam Ethnicus, & Publicanus*: sed quamprimum confiterit mihi aliquem esse Ethnicum, teneori illi vitare à factis, ac cum eo non comunicare in diuinis: Ergo quamprimum mihi confiterit aliquem esse excommunicatum, licet denunciatus non sit, aut notorius percussor clerici, iure diuino teneori illum vitare. Sed dicendum est, verba praedicta Christi non esse contra nostram sententiam, quia tunc non auditur Ecclesia, quando preceptis illius non obtemperatur, & maxime cum illa sua sententiam eum veluti pertinacem damnauit: quare ante sententiam aut declarationem iudicis, qua constat iam illum Ecclesiae non audire, non est tanquam Ethnicus & Publicanus habendus, vt excommunicatus à factis, & communicatione illorum excludamus. Vel secundo dicamus, vt velit Christus, eum, qui Ecclesiae preceptis non obtemperat, esse habendum tanquam Ethnicum & Publicanum: non tamen est vitandus antequam ab Ecclesia vitari praecipitur, aut sit notorius Clerici percussor: hos enim vitandos praecipit Ecclesia, & praefata constitutio Concilij Constant. censet, atque ideo hi solum quoad praesentem materiam videntur Ecclesiae non audire.

15 His igitur ita constitutis, superest vt ad fundamenta prioris partis (hoc est contrariae) respondeamus per ordinem. Et primo non obstat, quod approbata fuerint, quae in illa synodo Basil. & Constantiensis acta fuerint, circa damnationem quorundam articulorum haereti-

corum, atque iridem, quae circa censuras & causas beneficiales decreta fuerunt per bullas Martini V. & Nicolai V. vt patet in eisdem, quae sunt in *d. 2. tom. Concilij illa fol. 67. & seq. hac fol. 693.* quoniam hic non agimus de praefatis erroribus, nec de causis beneficibus, sed tantum an notorius excommunicatus vitandus sit absque denuntiatione, de quo in dictis bullis non video verbum vllum: quia quamuis in bulla Nicolai V. approbentur atque ratificentur inter alia absolutiones à quibuscunque excommunicationum, anathematizationum, & aliis censuris Ecclesiasticis, interdictorum, tam generalium, quam specialium relaxationes, ac etiam illarum fulminationes & appositiones, iuramentorum etiam fidelitatum relaxationes, rehabilitationes ab omni macula irregularitatis aut alia inhabilitate vnde decumque processerit, & alia huiusmodi ibi contenta: nihilominus tamen praefatam constitutionem Concilij Basiliensis de notorio excommunicato vitando, non inueni approbatam in praefatis bullis.

Secundum fundamentum etiam non obest, quoniam 16 verius est, etiam in factis notoriis, quae nulla tergiversatione celari possunt, requiri sententiam declarationis, vt optime docet Caiet. super Diuum Thomam in *2. 2. q. 12. art. 2. versic. ad hoc dubium*, vbi inquit, quod quando notorium facti toleratur à iudice, tolerandum quoque infirmatur priuatus: peneus enim ordo statuitur, vt priuati teneantur facere, quod superior timet attendere: eueniet enim quod princeps existente notorie haeretico, Ecclesia tacens vellet libidinis illi non parere, quod non est dicendum. Praeterea etiam si facti eui- 17 dentia sit, requiritur manifestatio auctoritatis, vt quod auctoritas publica inchoat lege, auctoritas publica perficiat iudice: quia licet quando est aliquid ita notorium, quod nulla possit tergiversatione excusari, possit exsequutio fieri, non tamen teneatur quis ad exsequendum, quando iudex tolerat, vt sic notorium facti fortitur effectum sententiae. Probat praeterea per text. in *c. peruenit. 1. de appell. & in c. inter dilectos, de excessibus prela.* vbi etiam in causa notoria requiritur declaratio & quamuis iudicis text. in *d. c. peruenit*, loquatur in notorio Clerici percussore, in quo adhuc requiritur denuntiationem iudicis, minime tamen in proposito nocet: quoniam ibi igitur tantum de ea quaestione, an non obstante appellatione sit declarandus & denuntiandus notorius Clerici percussor? & responderetur affirmatiue: at veto in casu conciliorum, de quibus agimus, notorius Clerici percussor, quando nulla tergiversatione celari potest, praecipitur vitari statim: itaque decisio posterior est, quam *d. c. peruenit*. Superest igitur, vt illis textibus recte probetur, etiam in notoriis requiri declarationem iudicis: quam sententiam aduersus Abb. probauit alios allegans D. Couarr. vbi supra, n. 8. in *vers. ipse vero*.

Nec contra exemplum Caietani de subditis, Princeps existente haeretico, quod teneatur illi parere, Ecclesia tacente, obest text. in *c. final. de haereticis*, qui ita se habet: *Absolutus se nonerit à debito fidelitatis Domini, totius obsequij, quicunque lapsus manifeste in haeresi aliqua pacto quacunque firmitate uallato teneatur astricli*, ex quo videtur contrarium assertioni Caietani proliud probari. Vnde et fit, vt custodiens depositum sibi ab haeretico commissum, non debeat illud reddere haeretico manifesto id petenti. Nam est lege naturae tenetur omnes in reddendo depositum fidelitatem seruare, ab hac tamen obligatione liberatus est quisquis ab haeretico depositum accepit, vt iam post illius manifestam haeresin minime illud haeretico reddere tenetur, sed sisco id apprehendere volenti. Sic etiam praes alius oppidi, aut arcis munita, qui sub fidelitate & iuramento illud ab aliquo Domino accepit, si huiusmodi Dominus haeticus efficiatur notorius, non tenetur

tenetur illi castrum, aut arcem restituere, nec alteri eius mandatos, sed hico, cui iure ipso competat talium rerum dominium. Quin etiam Catholica vxor debitum heretico viro reddere non tenetur, vt argum. & ex ratione dict. c. fin. probatur. *In c. de illa, de diuor. vt hac omnia referat & probat, late agens de intellectu dict. c. de illa, Alfont. Castr. lib. 2. de iusta heret. punitione, c. 7. per totum, & D. Simanc. de iust. Cathol. tit. 46. n. 73. fol. 22. Cum igitur dict. c. fin. de heret. dicit, Absolutus, &c. aperte ostenditur, sententiam esse à iure latam, & non à iudice proferendam: ergo contra Caietani assertum.*

21 Sed hoc t inquam non obest, quoniam etsi hoc casu sententia condemnatoria iudicis necessaria non sit, vt in dict. c. fin. adhuc tamen declaratoria requiritur, nempe hanc esse notorium hereticum, ad hoc vt ipsius cap. final. penas incurrat: quandiu enim Ecclesia tolerat, subditi Domino parere tenentur: vt rectè in terminis probatur Caiet. vbi supra: cuius in hoc sententia comparatur ex altera, quam modo adduximus, nempe etiam in notorijs requiri declarationem iudicis: idque roboratur ex decisione text. in c. cum secundum leges, de heret. in 6. ad finem, vbi quamuis bona hereticorum ipso iure sint confiscata, confiscationis tamen executio, vel bonorum ipsorum occupatio fieri non debet, antequam sententia Ecclesie super eodem crimine fuerit promulgata: cuius text. decisio etsi generaliter in bonis hereticorum loquitur, nec mentionem faciat notorie heresis, ratio tamen ipsius in quibuscunque hereticis, etiam hereticis, idem concludit: nec inter vnum, & alium hereticum congrua ratio differentie assignari potest: nemini t namque priuato, nec etiam iudici seculari, cum sit incompetens causa, licet iudicare aliquem hereticum, etiam si notorius talis appareat, quousque ab Ecclesia id iudicetur, aut per sententiam declaratur. Limitant tamen nonnulli loquentes generaliter in quocunque crimine notorio, præterquam si iudex executionis esset iudex competens cognitionis ipsius cause; tunc enim non esset necessaria sententia declarationis, si ita notorium esset, quod nulla posset excusari ratione, sed poterit executio fieri ab eodem iudice absque declaratione, secundum Dominicum consilio 136. colum. vii. & Albertum in rubric. de hereticis, quest. 13. n. 43. & 46. Declaratio namque solum videtur necessaria, cum est aliquid dubium declaratione indigens: sed quando ita notorie quis est hereticus, vt nulla possit tergiversatione elari, non est aliquid dubium: ergo nulla erit necessaria declaratio

22 Ecclesie. Sed t verius est, indistinctè requiri adhuc declarationem iudicis, secundum Couarr. vbi supra alios allegantem: quo fit, vt illationes, quas supra deduximus ex dict. cap. final. de heretico, collectæ per Castr. & Simanc. vbi supra, intelligendæ sint præcedente declaratione iudicis, alias secus. Imo supradicta procedunt, non solum in foro exteriori, de quo agimus, sed etiam in foro interiori conscientie, in quo pena, supradictæ non debentur, etiam si impositæ sint ipso iure ante condemnationem & sententiam, prout tenet gloss. verb. cum argumento, in fin. in c. fraternitas, l. 2. q. 2. & ibi Doctor. quam sequitur Angel. de Clauas. in sua Summa, verb. pena, §. tertio, & Summa Rosella in verb. absolutio, el. 1. §. 19. & in verb. restitutio, §. sexto Syluest. verb. heresis, l. 9. d. 2. vers. Ioan. à Medina in suo codic. de restitut. in rubric. de verum diuis. col. 4. sequitur F. Dominicus à Soto optimè examians, pluresque Theologos referens, de iustitia & iure, lib. 1. q. 6. art. 6. per totum, vbi reprehendit Alfont. à Castro, vbi infra citabitur, contrarium tenentem. Eandem priorem sententiam probauit F. Petrus de Conarr. in lib. de remedio iustorum, 3. parte, cap. 21. col. 3. Hanc dicit communem Syluest. in parte Assisim. in 5. quest. & Simanc. optime disputans,

de iust. Cathol. tit. 9. nu. 82. quò anno 27. incipit tractare articulum hunc: & Conarr. de sponsalibus, 2. part. cap. 6. §. 8. nu. 10. Antonius Gomez in l. 1. Tauri, num. 4. & 3. tom. variarum, cap. 2. num. 5. & latius in dicto 3. tom. cap. 14. de confiscatione bon. num. 3. vbi etiam contra Castrum tenet plures allegans: & illam glossam testatur committere approbatam, plures referens Didacus Perez in l. final. tit. 3. lib. 2. ordinam. colum. 377. vbi ampliat, etiam si pena sit imposita per verbum, Ipso iure, dicens hanc esse veriore & receptiorem opinionem. Idem in l. 4. tit. final. libro 2. colum. 718. in fin. & sequentibus. sed & alij plurimi eandem doctrinam sequuntur: tametsi Alfont. à Castro. vbi supra, paulo post principium dict. c. 7. existimauerit, quod reus in conscientia in casu dict. capit. final. ad illius penam sustinendam obligetur, etiam ante omnem alium iudicis sententiam, sicut supra dixerat de priuatione ceterorum bonorum, latissime eam probans lib. 2. de lege pœn. per totum, & ante eum tenuit Abb. in cap. dilect. numer. 12. ad arbit. & in cap. 1. nu. 11. de consuet. & ibi Felinus num. 10. & Decius in l. lecta. numer. 20. eandem opinionem videtur sequutus, qui tamen natas, & eam sequitur Felin. in dicto cap. Rodolphus, nu. 38. de re script. & Antonius Gomez lib. 3. variar. resol. cap. 2. n. 6. Sed hæc vltima sententia explosa est à communi schola Theologorum & Canonistarum, quippe quia à veritate deuierit. Vt autem melius intelligatur hæc communis sententia (scilicet vtiroque fore necessariam esse iudicis declarationem, etiam in criminibus notorijs, vt pena à iure imposita incurrat, excepto illo casu à Concilio Constantiensis excepto de notorio percussore Clerici) quando quis tenetur vitare excommunicatum: notandum est, nullum esse vitandum, antequam à iudice fuerit legitime separatus: nam priuati vitando non iudicant, sed exsequendo obedientiam superioris & iudicis vitant, quos superior vitandos declarauit, & præcepit: heretici autem quamuis generaliter à iure, vt prædiximus, sint excommunicati, & ideo ipsi se abstinere debent à communicatione fidelium: in particulari tamen Petrus, aut Paulus non est excommunicatus, nec separatus: quare si priuatus aliquis eum vitaret ante iudicis sententiam, qua separat illo iuris generalis illi in particulari applicetur, separaret ac vitaret in particulari eum, qui particulariter non est separatus ab Ecclesia, & sic officio iudicis hæc in re vteretur, quod priuato non licet in illo autem casu particulari Concilij Constantiensis, de notorio percussore Clerici, talis iam ab Ecclesia, non solum in generali, sed in particulari est separatus; Quare nulla est necessaria iudicis sententia.

Ad tertium contrariæ partis fundamentum respondetur, text. in dict. c. cum non ab homine de sentent. excommunicat. cum similib. dnm probat excommunicatum publicum, publicè vitandum esse: occultum vero, occultè & secreto; procedere de iure communi antiquo Decretalium. Hodie t autem, attento supradict. Concilio Constans. in vsu receptissimum, nec occulte excommunicatus vllò modo vitandus est, nec etiam ante denuntiationem, cuius excommunicatio duobus etiam testibus probari possit, nec publice, nec priuati, si que tollitur sententia Abbatis, Henrici & Felini, in dict. cap. cum non ab homine, & eiusdem Henrici in d. c. cum desideres, eod. tit. existimantium, teneri quem vitare hunc excommunicatum, cuius excommunicatio duobus testibus probari possit, cum is occultus non sit, nec dici possit: probi contrarium rectius tenet Innocentius in cap. inquisitioni, de sentent. excommunicat. quem sequuntur ibi Cardinal. & frequentius Doctores, & tenentes, excommunicatum non esse ante denuntiationem publice vitandum, nisi sit notorie excommunicatus,

vt refert Couarr. vbi supra n. 3. in vers. quid autem, cui magis in hoc applaudit sententia præfata Innocentij aduersus Panorm. & alios respectu publicæ cuitationis: nam de secreta, & occulta dubium non esse affirmat, cum secretè vitandus sit, etiam occultè excommunicatus illo iure: hoc autem Constantiensis minime, nec publicè, nec secretè, qui non sit nominatim excommunicatus, publicatus, vel denuntiatus, vel notorius Clerici percussor, non autem alius etiam notorie excommunicatus ante denuntiationem, vt supra resoluisimus. Quo fit, + vt nec sufficiat fama publica, vt teneatur vitare excommunicatus ante denuntiationem. Sicque tollitur etiam responsio text. in d. c. cum desideres in 2. eius parte, vt rectè aduertit Couarr. vbi supra n. 7. in vers. 2. & 3. Quarto fundamento contrariæ partis, nempe nullam maiorem rationem differentie posse dari, quare magis excipitur notorius Clerici percussor, quam alius notorius excommunicatus, iam supra satisfactum est.

26 Superest, vt videamus + pro intelligentia præfati Concilij Const. quocumplex sit in proposito excommunicatio: In quo obseruandum est, triplicem considerari posse. Prima est generalis sententia, à iure, vel ab homine lata, excommunicans omnes incendiarios, adulteros, concubinarios, vel alios aliquid prohibitum facientes, vel furum non reuelantes, & hoc casu etiam si aliquibus pateat: Titium, vel Semprium incidisse in illam excommunicationem, hoc scientes non tenentur illum vitare in Sacramentis, neque in sacrificijs, cum ipse non sit nominatim, sed simpliciter excommunicatus, vt in prima parte D. decreti Concilij Const. hoc est, in regula affirmatiua ipsius, quod profitentur Doctores supra citati, de hæc re agentes, & præterea plures referens D. Couarr. in d. c. alma mater, in 1. part. resol. §. 6. in 3. concl. fol. 51. in fine, & folio seq. n. 7. & Nauar. in Manuali Latino, c. 9. n. 7. quamuis gloss. l. in c. à nobis, el. 1. de sententia excommunicat. exilimet hoc casu + eum dici nominatim excommunicatum, qui fecerit aliquid contra canonem supradicto modo excommunicantem, nempe, Quisquis hoc fecerit, sit excommunicatus. Nam si confiteretur Petrum actum hunc prohibitum fecisse, erit nominatim excommunicatus, iuxta supradictam glossam: sed hæc ipsius opinio vera quidem non est, nec probatur in locis ab ea adductis, atque ideo frequentiori Doctorum suffragio improbat, vt testatur Couarr. vbi supra n. 8. in princ. Nam enim huiusmodi est nominatim excommunicatus, sed generaliter, ideo non vitandus, vt prædiximus.

28 Secundo + in modo considerati potest excommunicatio, nempe quando quis excommunicatur nominatim, & specialiter nomine proprio, vel Officij, vel dignitatis, aut aliquibus appositus signis indubitatis, vt si feratur sententia excommunicationis in Petrum, Martinum, vel Ioannem, vel in prætorum Salmantinum, Cunitatensem, vel Decanum, aut Officialen modernum Toletanum, & sic de similibus, si tale commiserint crimen, non tamen sit declaratus, & denunciatus, & hoc casu, si aliquis sciat illum commississe prædict. crimen, sicque, vere esse excommunicatum, non tenetur eum vitare, quousque fuerit declaratus, & denunciatus per iudicem, vt in dicto Concilio Constantiensis cauetur, & quod hic dicitur nominatim excommunicatus, probatur argumento l. nominatim, ff. de condit. & demonstr. §. l. i. & 2. ff. de liberis & posthum. & in §. nominatim, in sit. de exheredat. liber. ex quib. ita probatur gloss. in c. cum & plantare, §. excommunicatus de priuileg. verb. nominatim, & in c. constituti, de sentent. excommunicat. in 6. verb. nominatim, gloss. in Clement. 1. verb. nominatim, de vita & honestate Cleric. quas Doctores communi consensu probant, testè D. Couarr. vbi supra, dicto num. 8. plures referente.

Tertius modus est, quando t aliquis nominatim est excommunicatus, & declaratus per iudicis sententiam, quæ illum denuntiat, mandante denuntiantum publicum excommunicatum, & hic postquam fuerit publicatus, vel denunciatus; & hoc omnino vitandus, non vero antea, etiam si sit nominatim excommunicatus, vt in primo casu, excepto à prætoro Concilij Constans. ipsum namque Concilium ad hoc, vt nominatim excommunicatus vitandus sit, requirit publicationem vel denuntiationem excommunicationis, etiam si specialis, & certa sit excommunicatio, vt ex eo patet euidenter, & tenet expresse Cosmas in dicta pragma. sanctione Gall. super dict. extrauagan. ad vitandum scandala, in gl. generaliter: & ita vsus Vrbs, & orbis habet non vitare excommunicatos specialiter, ob contumaciam non comparendi, vel non parendi, antequam declarentur, & denuntiantur, vt expressim testatur Nauar. in dicto c. 1. §. labore, n. 23. & iterum in Manuali Latino, c. 27. nu. 35. vers. Nota primo, & Couarr. in dicto c. alma mater, 1. parte res. §. 2. nu. 7. v. 4. ex eadem, &c. dicens quod vsus, atque communis interpretatio t Christiani orbis, in hunc sensum accepit prædictam constitutionem, per quam nunc non negatur sepultura iis, qui excommunicati moriuntur, nisi sint denunciati secundum Nauarum in dicto c. 27. nu. 36. vers. ad secundum, & Paz. in præfata vbi supra, num. 76. Quod ante eum probatur, t lo-3 quens in vsurario, cui in vita non fuit mota questio super excommunicatione, nec vitatus vt excommunicatus, nec contra eum sententia synodalis canonis publicata, vt ei non sit deneganda sepultura. Petrus Ancharanus consil. 189. tribus de causis, per totum, præcipue num. 2. in summa. A quocunque per simplicem excommunicationem præciso, si non fuerit nominatim excommunicatus, publicatus, vel denunciatus, aut manifestus percussor Clerici, licet cuiuscunque, tam in necessitate, quam extra, Sacramenta præcipere, perinde ac si non esset præcisus: si autem fuerit nominatim excommunicatus, publicatus, vel denitatus, aut notorius Clerici percussor, minime licet, vt ex supradictis patet.

Publicatio autem t excommunicationis fit in ciuitate, loco, aut Parochia, excommunicati in publica Missa populari, vel in sermonibus, aliove actu frequentato per populum, aut per affixionem sententiae in locis publicis, ita quod facilius transeat in notitiam populi, argumento text. in Clement. quamuis, §. si vero, de foro copeten. & in Clementina, causam, de el. in verbo silenter cum ibi notatis. Nec sufficeret publicatio facta in consistorio iudicis t coram paucis, iuxta gl. Clement. 1. de script. in verbo publice. Non tamen est intelligendum, t vt omnibus de ciuitate debeat esse manifestum, sed satis est quod transeat in notitiam viciniæ, seu maioris partis, in qua actu geritur, sicut de notorio dicitur, vt est bonus text. in c. cum dilectis, de purgat. canon. notatur per Doct. in c. vestra, de cohabit. Cleric. & mul. Oportet ergo, vt aliquid dicatur publicari, quod ita publice, & palam fiat, vt transeat illico, vel successiue in notitiam populi, viciniæ, vel maioris partis, vt prædicta omnia probat Cosmas Guimer. in dict. prag. sanctione Gallic. in tit. de concub. §. publice in gloss. sententiam, pag. 187. & iterum in dict. extrauagan. ad vitanda scandala, in glossa publicata, pag. 207. col. 2. ibi in gl. denunciata ad fidei dicit, quod denuntiationes iurisdictionis sunt t per appositiones illor. 35 nominum in foribus Ecclesiarum, aut alio celebri loco, vt cunctis conuenientibus conculeretur, & quod hæc est quotidiana practica, etiam in curia Romana secundum præpos. quem refert. In Hispania autem, saltem vbi commoratus sum, semper vidi publicari excommunicationes huiusmodi, atque denuntari excommunicatos in Ecclesijs Parochialibus, vel in maioribus locis, cum solemnitate & insignijs sanctis, licet aut excommunicatio

torie Apostolica, à curia Romana emanata, quæ huc circumferentur cum quibusdam signis, atque effigibus demonum, & excommunicatorum, & vulgo letrones appellantur, communiter ad fores Ecclesiarum assignantur, ne forte si in Ecclesia legantur atque publicentur, earum lator detegatur, atque eidem ob hoc aliquid damnum eveniat.

36 Huiusmodi autem publicatio & denuntiatio, nihil ad excommunicationem addunt, ut probatur in c. pastoralis, §. verum, in fine, de appell. Excommunicatus enim per denuntiationem amplius non ligatur, ut in simili dicitur de declaratione, quæ fit, ut excommunicati ab aliis vitentur, ut per Rom. cons. 482. nu. 5 incipit in casu premissis, sequitur in proposito Cosmas ubi supra, in verb. specialiter, id quod probat præfatum Concilium in finalibus verbis, ubi Per hoc tamen non intendimus releuare, nec inuare sic excommunicatos, suspensos, interdictos, aut prohibitos. Pœna enim excommunicationis ipso iure affligit, & inhabilitat, quoad omnes suas potentias illum, qui in eam incidit, absque alia declaratione, trahit namque secum excommunicationem, ut in d. c. pastoralis, in fine, de appell. facit text. in c. cum non ab homine, de sentent. excommunicat. vnde respectu ipsius excommunicati, excommunicatio statim operatur, repellendo eum à communione, celebratione, ceterisque actibus excommunicato vetitis, ut notat Felin. in d. c. Rodolphus, n. 38. ad fin. de rescript. & D. Couart. latissime ubi supra, n. 11 ubi ex text. in c. illud, de Clevi. excomm. ministr. & ubi gloss. & Doct. probat, quod excommunicatus regulariter peccate aliis communicando, etiam ante denuntiationem, & quod magis peccat ipse, quam alij post denuntiationem eidem communicantes: quo fit, ut ipse excommunicatus, ante denuntiationem teneatur se abstinere à communicatione fidelium, & à diuinis, ut cum aliis ibi probat, sic interpretatus dictum Concilium in verbis modo recitatis, idem probatur Dominicus à Soto in 4. distinct. 22. q. 1. art. 4. pag. 948. in vers. 2. conel. & Nauar. in d. §. laborer, in fine.

39 Quæ procedunt etiam in occulte excommunicato, ipse enim adhuc teneatur se vitare à communione fidelium, & à diuinis abstinere ante denuntiationem, ut infra statim citandi vno ore fatentur. Difficultas autem in eo consistit, an idem dicendum sit, quando ex hac euitatione sui ipsius occultum eius crimen, occultaque excommunicatio proderetur cum graui scandalo? Videtur à enim hoc casu non teneatur cum scandalo & præiudicio sui honoris se abstinere à communione fidelium, cum memo teneatur se prode, & in terminis ita tenet F. Alfonso à Castro de potestate l. pen. lib. 2. c. 15. quod est vltimum, in vers. circa istos, ubi Hanc tamē sententiam, &c. Verum contrarium probat Syluester in summa, verbo excommunicatio, §. 5. Quare est tertia opinio concordans præcedentes, nempe, ut sententia Castri procedat, quoad communionem fidelium, quæ extra Sacramentorum perceptionem contingit, idque ratione scandali vitandi: attamen huiusmodi occultus excommunicatus non poterit Missam celebrare, nec Sacramenta recipere, etiam ob scandalum vitandum: nec curatur hoc casu, quod ex euitatione à diuinis se prodatur, & ita procedat, quod intelligi debeat opinio contraria Syluestri, in diuinis nempe peccatis in profanis, prout est communio fidelium: vti optime recenset D. Cou. 2. bi supra, in vers. quæ obrem & 2. que in fine. Nihilominus prior sententia indistincte probabilis est atque forsitan verior, ut latius dicemus infra, c. 13. de irregularitate ex hom. occulto pron. Excommunicatus igitur, ante denuntiationem, quamuis se abstinere debeat à communicatione, tam in diuinis, quam extra, ab aliis autē vitandus non est, etiam si sit notorius excommunicatus ante denuntiationem, vel nisi sit notorius clericus percussor, ut ex supra dicitur atque probatur.

41 Quinimo etiam si parochus habeat penes se denuntiationem scripturam, qua specialiter & nominatim quis sit excommunicatus, subique præcipiatur, ut statim visis literis, teneatur eundem vitare, atque denunciare: nihilominus tamen non teneatur eum vitare, donec eum denuntiauerit, aut denuntiatum esse constiterit. Dicitur enim est mandatum siue præceptum de publicatione, siue denuntiatione faciende, ab ipsa publicatione, & denuntiatione iam facta. Euitare autem quis non teneatur, etiam nominatim excommunicatum, nisi publicatus, aut denuntiatum exstiterit, ut saepe diximus, ergo ante denuntiationem ipsam actualiter factam, vitandus non est à Parocho, cui ea facienda mandat, nec ab alio. Ita tenet Syluester in summa, verbo, excommunicatio, §. n. 24. & Armilla aurea in verbo excommunicatio, n. 6. sol. n. 8. ubi id quod insinuat Nauar. in c. 1. §. laborer, n. 25. de penit. dist. 6.

42 Obseruandum tamen est, quod nomine excommunicatorum nominatim, veniunt hæretici, schismatici, & apostatae, si sint hæresis, apostasia, aut schismatis condemnati, atque etiam symoniaci, & omnes qui per sententiam fuerint pronuntiatii & condemnati alicuius criminis, cui annexa sit excommunicatio; & præterea quicumque proprio nomine propter aliquid aliud delictum fuerit pronuntiatii, secundum Dominicum à Soto in 4. distinct. 1. q. 5. art. 6. pag. 107. col. 2.

43 Solet tamen maxime dubitari, an superiora omnia dicta circa Concilium Constant. & Basilien. de nominatim excommunicato, publicato, vel denuntiato, & de omnino notorio excommunicato vitandis, procedant etiam in interdicitis, & suspensis nominatim per sententiam iudicis publicatam, vel denuntiatam, vel adeo notoriis, quod nulla possint tergiversatione celari: Occasionem autem dubitanti præbet, quod licet principium dict. extraneum sit: Ad vitandum scandala, in sua regula, quæ habet vt non teneatur vitare generaliter excommunicatum, idem esse expresse præcipitur in generaliter interdicitis, postea tamen excipit ab ea regula notorium excommunicatum, non vero notorie suspensum vel interdicitum. Nihilominus tamen retenta litera præd. Concilij Basili. si ipsa sequenda foret, idem dicendum esset ead. ratione in notorie suspensio, vel interdicitis taliter, vt nulla tergiversatione celari possent, ea præcipua inter alias ratione, quod tam principium, quam verba finalia eiusdem Concilij Basiliensis, vtriusque comprehendunt expresse, vt patet ibi, Per hoc tamen huiusmodi excommunicatos, suspensos, interdicitos, seu prohibitos, non intendit in aliquo releuare, nec eis quomodolibet suffragari. Ergo clausula in medio posita de notoriis excommunicatis vitandis, in huiusmodi interdicitis, vel suspensis intelligenda quoque est, cum eadem in vtriusque ratio militet: vt in terminis probauit Cosmas in dict. pragmat. sanct. Gall. in expos. d. Concilij Basili. ad vitanda scandala, in gl. suspensionis, ad fin. f. 206. col. 1. ibi. Qui licet loquatur &c. & iterum in gl. excommunicatio, in prin. f. 209. col. 1. id quod pluribus aliis rationibus comprobatur & sequitur respondens fundamentis contrariis Nauar. in d. c. 1. §. laborer, n. 13. & seq. Hæc tamen quaestio, atque ipsius resolutio cessat, & superflua videtur, sequendo, prout debemus sequi, literam præfatam Concilij Constant. non excipientis notorium excommunicatum in genere, sed tantum notorium Clerici percussorem. Nam prior exceptio de nominatim excommunicato, publicato, vel denuntiato, expresse comprehendit eodem modo suspensum vel interdicitum, cum dicat, Nisi sententia aut censura huiusmodi, &c. Nam sententia intelligitur excommunicationis censura vero interdicitis, de quo supra extraneus loquitur: Nihilominus volui præsertim breuiter referre, vt Concilij Basiliensis sententia satisfaciatur.

44 Ex t. superiotibus videtur inferendum, quod quantum iure communi non liceat à clerico notorio concubinario audire diuina, nec recipere Sacramenta Ecclesiastica, etiam sine vlla monitione superioris, prout contingeret quoad Clericos teneatur publice concubinari, sicut etiam quod etiam ipse non auderet distiteri, à quo est omnino abstinendum, non quia in Sacramento sit defectus, sed ad ipsorum fornicatorum emendationem iuxta text. in cap. vestras, & in c. vnic. de cohabit. cleric. & mul. & in cap. nullus 32. dist. 1. ubi Doctores, gloss. in c. de homine, de celebratione Missar. Nauar. late in Manuali Latino, cap. 27. num. 78. & seq. Armilla aurea in sua summa, verb. Clericus, n. 13. Theologi in 4. sentent. dist. 1. 3. c. 0. quod talis sit suspensus ab officio, & beneficio, adeo vt si celebret, incurrat irregularitatem secum. Abb. in dict. cap. vestras, column. 3. in 1. 2. 3. & 4. questionibus, & quia tunc publici concubinarij excommunicati erant secum d. Diuus Thom. in 4. sentent. distinctione 13. in solut. 3. que refert ibi Dominicus à Soto art. 9. circa fin. pag. 554. ad finem. Secus vero erit, si fornicator non habeat operis euidentiam, quia concubina habitat cum matre clerici, & dicit esse pedissequam matris, vel quid simile, quia tunc debet expectari monitio eiusque contemptus, secundum eundem Abb. & probatur in dictis viribus, tradique late Cosmas Guimier in Pragmat. sanct. Gall. ubi supra in gl. suspensionis, per totam. Sequitur alios allegans Bernard. Diaz de Lugo in sua præd. crimin. c. 73. de concubinario, in vers. aduertit tamen: ubi addit bonum verbum ex Archiepiscopo Florent. Syluestro, & aliis, nempe quod non solum Sacerdes, sed etiam in quocumque ordine constitutus, licet minori, est suspensus ab omnibus actibus ordinum ex notoria fornicatione, tam diu dum est suspensus, quandiu perseverat in vitio; & quod si interim excusetur officium suum, etiam semel sit irregularis, & indigeat dispensatione Papæ, secundum Arch. & Ant. quos refert, sequitur, & probat Nauar. ubi supra, d. c. 2. n. 76. & seq.

45 Hodie tamen attento sæpe citato Concilio Constantien. si fideles Christiani non teneatur vitare Sacramenta concubinariorum, aut alia diuina eorum, prout est celebratio Missarum, nisi fuerint per Prælatos nominatim denunciati publice vel suspensi, vt euitentur: vnde non sufficit, quod sit notorius concubinariorum per sententiam aut confessionem in iudicio factam, sicut volebant olim iura supra allegata, que in hoc corrigunt, vt nisi sententia suspensionis fuerit publicata vel etiam secundum Concil. Basilien. (non tamen seruandum, vt prædiximus) si fornicarius fuerit ita notorius ex operis euidentia, quod nulla excusatione celari possit: Ita in terminis probauit Cosmas ubi supra, per totam gloss. præcipue in prin. & in fine: quia licet dict. Concil. loquatur in excommunicatis, idem tamen intelligit de suspensis & interdicitis, ex paritate rationis, vt idem patet estque prædict. Eandem sententiam in prædictis terminis, de quibus agimus, tenent etiam Archiepiscopus Florentinus, Ioannes Maior, Syluester, & Adrianus quos refert & sequitur Nauar. in c. 1. §. laborer, num. 10. & 22. de penit. dist. 6. & Doct. Couart. ubi supra, dist. part. relict. §. 2. n. 10. eamque probat: iam enim bona causa rigoris cessauit, quia indicatum est, tum ipsi concubinariorum occasione perferenda & verecundia, tum & populo laqueum delinquenti inde offerre, secundum Dominicum à Soto ubi supra, & Bartholomæum à Medina in sua summa de instructione confessorum, lib. 1. §. 8. fol. 48. col. 1. ad fin. quamuis non exceperit casum nominatim denunciati à iudice, vt euitentur: id tamen est de per se notum, per supra dicta, illud vero de notorio concubinario per euidentiam facti, iuxta literam Concilij Basili. supra citati, non videtur nec est recipiendum per supra dicta, si que ab illo huiusmodi fa-

cerdote non erit prohibitorum audire Missam, nec Sacramenta Ecclesiastica recipere, sed tantum à nominatim denunciato, vel à suspensio publicato à suo Prælato. 46

Hinc fit, perpetram existimasse Antonium de Butrio, nempe, omnem illum peccare mortaliter qui audit Missam à quouis sacerdote existente in quocumque crimine notorio: quia licet in dict. c. vestras, & in d. cap. nullus, præcipiatur, vt nullus audiat Missam Presbyteri, quem scit concubinam indubitanter habere: de aliis tamen Presbyteris qui aliis criminibus, quamuis notoriis, sunt inculcati, nihil tale statuitur: vnde sequitur, vt qui ab illis Missam audiunt non peccent. Nec pro Anton. facit text. in cap. fin. de temporibus ordinan. Quem ille pro se citat, quia textus ille loquitur de ipsis Presbyteris criminosis, non vero de illis, qui Missam ab illis audiunt & ita merito præfatam Antonij de Butrio sententiam reprobat Alfonsus à Castro lib. 1. de potest. leg. penul. c. 7. in fine.

47 Ex superioribus tamen, præcipue ex decreto Concilij Constantien. si quis litera, iam recte colligitur atque deducitur plane, licet cuiusquam tam in necessitate quam extra, Sacramentum percipere à quocumque per simplicem excommunicationem præfido ac si non esset excommunicatus, si tamen paratus sit Sacramentum ministrare: quia cum ex sæpe citata conciliati constitutione vsu Ecclesie obseruata, non tenentur vitare, nisi nominatim excommunicati, publicati vel denunciati, præterea & notorium Clerici percussorem cuius factum nulla tergiversatione celari possit, consequitur manifestissime, hos tantum esse euitandos in Sacramentorum susceptione & extra, non vero simpliciter excommunicatos: si tamen paratus non sit præfatus excommunicatus Sacramentum ministrare, non licet eum ad id inducere, quia esset causa peccati mortalis, inducendo eum ad peccatum, ac proinde inducens peccat: qui enim causam damni dat, damnum dedisse videtur, vt in regula iuris vulgari.

Hoc tamen fallit in duobus casibus. Primo quando inducens esset in extrema necessitate Sacramenti. Secundo, quoties Sacerdos esset inducens Prælatum, vel Curatum, tunc enim huiusmodi parceriam inducens, vitare suo iure, cum etiam possit eum ad hoc cogere, ac proinde non peccabit emittendo ad suscipienda Sacramenta ab huiusmodi Prælato vel Curato, nec hi administrando peccabunt, si modo per interni animi motum ceteratur, hæc illustri inter alias ratione quoniam cum consulendo timoratis conscientis Concilium præfatum concessit non esse vitandos sic generaliter excommunicatos, concessisse quoque videtur ipsi excommunicatis, vt Sacramenta possint administrare, quod alias ad id teneatur alioquin non satis fuisset, peccatis consulendo, quandoquidem perplexitate complicarentur, siue Sacramentum præberent, siue secus, vndique peccatum timentes: imo possent se iuste defendere allegantes, se id facere minus posse sine seelere, quod nequam est committendum. Hanc doctrinam late probat, & tenet Domin. à Soto in 4. sentent. d. 1. q. 5. art. 6. pag. 106. col. 2. circa fin. ubi, adhibens autem, d. 1. q. 5. art. 6. pag. 106. col. 2. art. 4. p. 947. col. 1. & Le. desmus in 2. 4. qu. 25. art. 5. Victor in summa, tit. de clauibus, q. 16. & de Baptismo q. 29. Nauar. in Manual. Lat. c. 9. n. 7. in fine: quæ etiam sententiam sequitur est Mag. Pal. Concanonicus noster Ciuitatens. in d. 4. lib. sent. in 5. & 6. dist. 3. p. 164. col. 2. ad fin. & pag. seq. Nec prædictis obstat vltima pars Concilij supra citati, ubi Per hoc non intendimus, &c. quoniam in præfata specie secundi casus fauor atque vsu parceriam notum, siue populi attenditur, non vero prælati excommunicati simpliciter: Quare Sacramenta ab eo illo tempore suis subditis ministrata, eunt rata, cuius viribus nihil detrahit ex-